

38. Tiistaina 17 p. kesäkuuta

k:lo 10,15 illalla.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus Suomen Hallitusmuodoksi ..	963
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Ritavuoren y. m. edusk. esit. n:o 1.	

Nimenhuudon asemasta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon.

Päiväjärjestyksessä oleva asia:

1) Ehdotuksen Suomen Hallitusmuodoksi

sisältävän ed. Ritavuoren y. m. eduskuntaesityksen n:o 1 johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4, joka viime täysi-istunnossa pantiin pöydälle, esitellään mainitun lainsäätämisasian ensimmäistä käsittelyä varten.

Keskustelu:

Ed. Estlander: Jag vill icke uppehålla mig vid den upprörande form av majoritetsförtryck, som detta framdrivande av ett nyss avgjort ärende till förnyad behandling innebär gentemot minoriteten. Jag vet, att det skulle vara att tala för döva öron. Jag vill endast säga så mycket, att detta förtryck gör det nödvändigt för medlemmar av lantdagen med självaktning att taga i betraktande, hurvida de överhuvudtaget vidare kunna fullfölja sina mandat såsom folkrepresentanter. Men härom må i detta sammanhang vara nog sagt.

Siv.

Jag vill endast fästa uppmärksamheten på den formella och lagliga sidan av saken och i detta avseende åberopa den reservation, som jag bifogat utskottsbetänkandet, samt nu föreslå, att lantdagen i enlighet med den i reservationen framtällda klämmen ville, under uttalande att grundlagsutskottet icke haft anledning ånyo upptaga frågan om regeringsform samt däri avgiva nytt betänkande, besluta att betänkandet icke skall till åtgärd föranleda.

Ed. Hornborg: Enär jag såsom suppleant i grundlagsutskottet delvis har deltagit i behandlingen av föreliggande ärende, men på grund av den hastighet, varmed detsamma expedierats, icke varit i tillfälle att underteckna någon reservation, ber jag att få meddela, att jag i likhet med friherre von Born ansluter mig till herr Estlanders reservation.

Jag vill för övrigt konstatera, att man tyckes anse förändringen av 12 §, genom vilken telegrafer och telefonen bliva delaktiga av samma skydd som brevhemligheten, och förändringen av 15 §, genom vilken utdelande av titlar och ordnar tillåtes, vara tillräckliga sakliga ändringar för att motivera ärendets upptagande i eljes oförändrad form. Man förutsätter alltså, att en lantdagsman, som den ena lördagen har röstat mot en regeringsform, följande lördag skall rösta för den, därför att han har möjlighet att få titlar och ordnar.

Ed. P. Virkkunen: En tahdo laajemmin kajota viimeistä edellisen arvoisan puhujan käsittelemään kysymykseen, onko katsottava lailliseksi, että uusi perustuslakivaliokunnan mietintö hallitusmuodon säätämiseksi annetaan pari päivää sen jälkeen, kun edellinen samaa tarkoittava esitys on jätetty hyväksyttynä lepäämään lähinnä seuraavien valtiopäivämiesvaalien yli. Että valiokunnan uusi alote saattaa herättää vakavia ainakin muodollisia epäilyksiä, sen minä myönnän. Mutta myöskin lienee myönnettävä, että asian laillisuus on tulkintakysymys, jonka suh-

teen kernaimmin asetun myönteiselle kannalle. Olen puolestani valmis käsittelemään perustuslakivaliokunnan mietintöä asiallisesti.

Asialliselta, tahi ehkä paremmin sanoen periaatteelliselta, kannalta katsoen on tyydytyksellä tervehdittävä tätä eduskunnan enemmistön ottamaa askelta, jolla se koettaa siirtää hallitusmuotoehdotuksen ulos siitä umpikujasta, johon sen näillä valtiopäivillä on täytynt joutua. Yritys pelastaa asema uudella esityksellä on ainoa, jolla nykyoloissa on joitakin menestymisen mahdollisuuksia. Mutta luonnollisesti näitä mahdollisuuksia on olemassa ainoastaan siinä määrin, kuin eduskunnan enemmistö haluaa ottaa huomioon sen vähemmistön oikeutettuja vaatimuksia, joka on äänestänyt äsken käsitellyn hallitusmuotoehdotuksen lepäämään.

Siitä tavasta, millä nyt esitettyä uutta ehdotusta on valmistettu, olisi paljonkin sanottavaa. En tahdo siihen asianpuoleen tässä yhteydessä kiinnittää huomiota. Olkoon sanottu ainoastaan se, että kokonaista kahden päivän työ on perustuslakivaliokunnalle ollut ilmeisesti riittämätön sellaisen ehdotuksen valmistamiseksi, jolla näillä valtiopäivillä voisi olla suurempia menestymisen toiveita kuin edeltäjällään. Valiokunta on tyytynyt, kuten on ilmoitettu, eduskunnan enemmistön tekemän ennakkosopimuksen mukaisesti, kopiaimaan lepäämään jätetyn hallitusmuotoehdotuksen kaikki pykälät, tehden kuitenkin sisällykseltään toisarvoisiin 12 ja 15 §:iin asiallisen ja 23 §:ään muodollisen muutoksen. Tästä enemmistömenettelystä olisi sanottava vieläkin enemmän kuin tavasta, millä asiaa perustuslakivaliokunnassa on ajettu. En tahdo asian tämänkään puolen valaisemiseksi tällä kertaa tuhlata sanoja. Se vain on sanottava, että jos eduskunnan enemmistö tosiaan on luullut otolliseksi selvittää aseman sillä yksipuolisella tavalla, minkä se on valinnut, niin se luullakseni suuresti erehtyy. Hallitusmuodon säätäminen ei ole ainoastaan yhden, enemmistön asia, vaan se on kahden, enemmistön ja vähemmistön asia. Asiaa voidaan menestyksellä hoitaa ainoastaan molemminpuolisesti, mutta varmaan ei yksipuolisesti. Jos on tarkoitus hallitusmuodon uutta alotetta eduskunnassakin ajaa samassa hengessä ja samalla tavoin, kuin sitä on ajettu perustuslakivaliokunnassa, josta nyt käsiteltävänä oleva mietintö on valitettavana todistuksena, niin minä suuresti pelkään, että kaikille yhteinen asia ei siirry eteenpäin askelta-kaan. Mutta minä hartaasti toivon, että suuri valiokunta ja sitten eduskunta ei ole seuraava perustuslakivaliokunnan huonoa esimerkkiä. Toivon tätä sentähden, että minäkin pidän tärkeänä

päästä lojaalista neuvottelu- ja sopimustietä tyydyttävään tulokseen. Eduskunnan enemmistö tietää varsin hyvin että vähemmistö, ainakin vähemmistön melkoinen osa, on tällä sopimustiellä helposti löydettävissä. Ja yhtä hyvin se tietää, missä tienkohdassa tämä vähemmistö löydetään yhteisymmärrykseen ja yhteistyöhön valmiina.

Ed. Ritavuori: Valtiopäiväjärjestyksen mukaan on valiokunnan eduskunnalle annettava mietintönsä niistä asioista, jotka eduskunta on valiokunnan valmisteltavaksi lähettänyt. Eduskuntaesityksestä n:o 1 ei perustuslakivaliokunta antanut lausuntoa mietinnössään n:o 2 hallituksen esityksen johdosta n:o 17 Suomen hallitusmuodoksi. Asianmukaista on niinmuodoin ollut että perustuslakivaliokunta senjälkeen on antanut eduskunnalle eduskuntaesityksestä erikoisen mietinnön. Mutta jos valiokunnan on kerran ollut annettava mietintö eduskuntaesityksestä, on valiokunnalla myös ollut oikeus määrätä mietinnön sisältö. Ehdottaessaan mietinnössään että eduskunta hyväksyisi esilläolevan hallitusmuotoehdotuksen, valiokunta siten myös on menetellyt täysin laillisesti. Myönnän että perustuslakivaliokunnan menettely on tavallisuudesta poikkeavaa, mutta se asiakaan, josta on kysymys, ei ole aivan tavallinen. Perustuslakivaliokunta on katsonut tärkeäksi että hallitusmuotoasia eduskuntaesityksen nojalla tulee uudelleen käsiteltäväksi eduskunnassa. Olen vakuutettu siitä että suuri enemmistö eduskunnassa on samalla kannalla ja että tähän enemmistöön eivät kuulu ainoastaan ne edustajat jotka 15 päivänä tätä kuuta äänestivät hallitusmuotoasian kiireellisyyden puolesta, vaan osa niistäkin edustajista, jotka äänestivät kiireellisyyttä vastaan. Asiallisestikin on perustuslakivaliokunta mielestäni menetellyt siten aivan oikein.

Ed. Estlander: Det är karakteristiskt, att ordföranden i grundlagsutskottet vädjar till majoritetens i lantdagen och dess åsikt angående en juridisk fråga. En juridisk fråga bör dock avgöras icke genom hänvisning till sådana faktorer, utan genom en förnuftig tolkning av lantdagsordningen. Det är icke riktigt såsom herr Ritavuori yttrade, att utskottet icke skulle hava avgivit betänkande rörande jämväl motionen n:o 1. Denna motion, innefattande förslag till ny regeringsform, sammanföll sålunda med det initiativ, som propositionen n:o 17 innebär. Då grundlagsutskottet avgav betänkande rörande en ny regeringsform, avgav det betänkande såväl om det ena som det andra av dessa tvänne initiativ, och det

enda som återstod för grundlagsutskottet hade varit att formellt konstatera detta och föreslå, att motionen numera icke skulle föranleda till någon åtgärd, enär densamma blivit sakligt behandlad i sammanhäng med propositionen. Vad utskottet nu har tillåtit sig är att självt taga initiativ till ny behandling av saken, och detta är icke i enlighet med lantdagsordningen.

Ed. R. Erich: Asiallisesti, säännönmukaisen eduskuntatyön kannalta, voidaan tietenkin esittää vakavia muistutuksia sen johdosta, että hallitusmuotokysymys on otettu uudelleen käsiteltäväksi aikaisemman eduskuntaesityksen pohjalla, vallankin kun tiedettiin, että oli odotettavana hallitukselta uusi esitys. Muodollis-oikeudelliselta kannalta, valtiopäiväjärjestyksen säännöksen ankaran tulkinnan kannalta katsoen sitä vastoin en voi väittää tämän menettelyn olleen ristiriidassa valtiopäiväjärjestyksen säännösten kanssa ja saatan siis tässä kohden yhtyä siihen, mitä ed. Virkkunen on asiasta lausunut. Muissakin kohdin ed. Virkkusen lausunto vastaa minunkin käsitystäni, ja saatan myös yhtyä siihen, mitä hän on maininnut niistä toivomuksista, jotka liittyvät hallitusmuotoehdotuksen tulossa olevaan käsitelyyn suuressa valiokunnassa ja eduskunnassa.

Ed. von Born: För den händelse herr Hornborgs yttrande icke skulle uppfattas såsom ett uttryckligt understödande av det utav herr Estlander här framställda förslaget, skall jag be att för min del få understöda detsamma.

Ed. Schaumann: Den taktik, som lantdagens majoritet nu har varit tvungen att följa, stöder sig otvivelaktigt på lag, såsom ock herr R. Erich här har erkänt. Men jag medgiver tillika, att förfarandet är ett sådant, som endast i yttersta nöd-fall bör tillgripas. Det riktiga förfarandet hade otvivelaktigt varit att anhålla hos regeringen, åtminstone enskilt, om ny proposition. Men den svaghet som regeringen ådagalagt i denna sak, den omständigheten att regeringen uppträdde inför lantdagen vid debattens slut i lördags och talade icke om regeringen, utan om regeringens flertal, vilket förutsätter att det finnes ett mindretal, denna sak har gjort, att initiativet med naturnödvändighet glidit över från regeringen till lantdagen. Lantdagens majoritet ger nu tillfälle åt minoriteten att på grund av ett initiativ, som inte blivit behandlat tidigare, än en gång betänka sig i frågan, innan frågan inträder i ett nytt skede, under vilket regeringen måste vara enig om att denna fråga är av brådskande natur och skall genomdrivas.

Ed. Ritavuori: Tarkoitukseni ei ole ryhtyä väittelemään tästä asiasta ed. Estlanderin kanssa. Tahdon ainoastaan huomauttaa, että ed. Estlander erähtyi, kun hän väitti, että minä asian oikeudelliseen puoleen nähden olisin vedonnut eduskunnan enemmistöön.

Ed. af Forselles: Såsom nykomling i kammaren har jag redan varit i tillfälle att konstatera ett och annat, varöver jag varit förvånad, men att kammaren skulle utsättas för en sådan komedi från grundlagsutskottets sida som att nu få mottaga ett betänkande över en motion alldeles i samma form som ett förslag, vilket av lantdagen några dagar förut blivit lagt vilande, har jag icke väntat mig. Jag är i denna fråga fullkomligt av samma åsikt som hr Estlander och ber att få förorda klämman i hans reservation.

Ed. Sétälä: Sen mukaan kuin minä voin ymmärtää, tämän asian käsiteltäväksi ottaminen perustuslakivaliokunnassa eduskuntaesityksen nojalla jonkun verran kyllä liikkuu laillisuuden äärrajoilla. Kun hallituksen esityksen käsitely oli päättynyt, oli nimenomaan kysymystäkin siitä, eikö olisi samalla annettava erityinen mietintö eduskuntaesityksen johdosta, mietintö, joka sisältäisi, että eduskuntaesitys näin ollen ei anna aiheita mihinkään toimenpiteeseen, mutta arveltiin että kuitenkin riittäisi sekin, että siihen luetteloon, jonka valiokunta antaa istuntokauden päättyessä, vain merkittäisiin, että eduskuntaesityksen käsittely oli aiheettomana keskeytynyt. Asema oli siis semmoinen, että eduskuntaesitystä todellakin voitiin pitää jo samalla kertaa hallituksen esityksen kanssa loppuunkäsiteltynä. Nimenomaista päätöstä tästä ei kuitenkaan valiokunnan pöytäkirjoissa näkyne, vaan pöytäkirjoihin lienee ainoastaan merkittynä, että eduskuntaesityksen käsittely on keskeytynyt. Muodollisesti kai siis jollakin tavalla voidaan puolustaa sitä valiokunnan menettelyä, että se on jatkanut eduskuntaesityksen käsittelyä siitä, mihin tämä keskeytyi.

Tässä ei kuitenkaan muodollinen puoli ole pääasia, vaan asiallinen. Sen pitäisi olla kaikille selvää, että tämäläinen asiallinen käsittely ei voi tyydyttää niitä, jotka ovat äänestäneet kiireellisyttä vastaan. Jotta se, joka edellisellä kerralla on äänestänyt kiireellisyttä vastaan, nyt voisi äänestää toisin, vaaditaan välttämättä joitakin sellaisia muutoksia, jotka todella vaikuttavat asiaan.

Ed. Juutilainen: Se seikka, että uudestaan on yritetty saada hallitusmuoto ratkaistuksi

ja että eduskunta niin valtavan voimakkaasti esiintyy esilläolevan mietinnön takana, paraiten osottaa, kuinka vilpiton ja vakava harrastus eduskunnalla on saada hallitusmuotokysymys ratkaistuksi. Minä erikoisesti tahdon muistuttaa tässä siitä, että kun me viime kesänä vaadimme, että hallitusmuotokysymys jätettäisiin uusien vaalien ratkaistavaksi, niin me ilmoitimme täällä aivan julkisesti ja vakuuttavasti, että jos vaaleissa kansa ratkaisee niin, että me tasavaltalaiset silloin joudumme häviöön, me tulemme heti lojaalisesti alistumaan siihen ratkaisuun, minkä vaaleissa valitsijat antavat. Nyt kuitenkin eivät toisella kannalla olevat, jotka ovat vaaleissa jääneet vähemmistöön tahdo olla lojaalisia.

Ed. Hultin: Täällä ovat edustajat Ritavuori ja Schauman lausuneet, että tämä esitysehdotus on annettu sitä varten, että vähemmistöllä olisi tilaisuus tarkistaa kantansa. Sama tilaisuus tarjoutuu myös enemmistölle ja syytä on senkin käyttää sitä. Muuten ei voi syntyä toisenlaista päätöstä kuin se, mikä viime lauantaina syntyi.

Ed. Juutilainen: Minä kyllä toivon, ettei lausuntoni olisi mitenkään jäänyt siinä suhteessa keskeneräiseksi, että kun minä puhuin siitä ratkaisusta, mikä viime vaaleissa annettiin, tarkoitin niitä, jotka eivät nyt voi alistua eduskunnan valtavan enemmistön kantaan, jolle he ovat saaneet valtuuden vaaleissa.

Ed. Procope: Det faktum, från vilket vi hava att utgå vid bedömandet av denna fråga synes mig vara, att lantdagen senaste lördag, natten mot söndagen, fattade beslut i regeringsformsfrågan. Här föreligger alltså beslut av lantdagen. 69 § av L. O. stadgar emellertid, att talmanen bör vägra proposition i fråga, som strider mot av lantdagen redan fattat beslut. Jag undrar huru herrarna skulle hava förhållit sig, om någon förstockad högerman hade funnit beslutet av senaste lördag vara orsaken till att inkomma med en motion uti låt oss säga monarkisk riktning? Jag anser sålunda, att formellt hr Estlander har fullkomligt rätt. Jag finner emellertid icke något skäl föreligga att göra förslag i saken, — utgången är ju ändå på förhand given — men jag kan icke underlåta att påpeka, att det synes mig som skulle majoritetspartierna inom lantdagen ändå i bra hög grad underskatta den övertygelse, som stod bakom minoritetens handlingssätt vid plenum i lördags. Tror man verkligen, att dessa nästan löjliga ändringar skola kunna rubba denna

övertygelse? Det förefaller mig som vore det faktum, att majoritetens förelägger lantdagen ett sådant förslag som det vi nu hava under behandling, närmast ett bevis på brist på politisk framsynthet, för att icke säga omdömesförmåga hos majoritetspartierna. Så lätt torde väl ändå icke någon enda lantdagsmans övertygelse kunna rubbas. som man här tyckes hava förutsatt.

Ed. Niukkanen: Täällä on vähäksytty sen toimenpiteen merkitystä, että eduskunta on ottanut hallitusmuodon uudelleen käsiteltäväksi. Minä pyydän huomauttaa, että jo se seikka, että nykyinen perustuslakivaliokunnan mietintö on melkein yksimielinen, (siihen liittyy vastalauseita ainoastaan 5 sivua, kun sen sijaan edelliseen mietintöön niitä liittyi yli 60 sivua) osoittaa, että se saavutus, mikä tässä asiassa on muutamassa päivässä saavutettu, on todellakin suuremmoinen. Jos niin onnellisesti kävisi, että tämä mietintö menisi eduskunnassa läpi olisi se sellainen saavutus, jota ei olisi kukaan aikaisemmin voinut aavistaa.

Ed. R. Erich: Kysymys 69 §:n tulkinnasta on, kuten tiedetään, jokseenkin vaikea ja eriäviä mielipiteitä on olemassa siitä, mitä on käsiteltävä tällä säännöksellä, että puhemiehen tulee kieltäytyä ottamasta esille jokin kysymys silloin, kun se on vastoin eduskunnan jo tekemää päätöstä. Tämähän on sangan vaikea ja tulkinnallinen kysymys, jota en tahdo tässä tarkemmin kosketella. Voidaan kuitenkin luullakseni tulkita tätä säännöstä niin, että tässä lähinnä tarkoitetaan sellaista päätöstä, joka käypi asiallisesti positiiiviseen suuntaan, eikä sellaista päätöstä, joka tarkoittaa vain lepäämään jättämistä. 59 §:ssä sanotaan: „Lepäämään jäänyt ehdotus ei estä antamasta uutta esitystä, eikä antamasta eduskuntaesitystä asiasta, jota ehdotus koskee.” Tämä nähtävästi lähinnä tarkoittaa lepäämään jätetyn ehdotuksen käsittelyä niillä valtiopäivillä, jotka uusien vaalien jälkeen lähinnä seuraavat ja jolloin tämä lepäämään jätetty ehdotus taasen tulee esille. Mutta se antaa kuitenkin jonkinlaista tukea sille tulkinnalle, jonka mukaan 69 § ei estä ottamasta esille sellaista alotetta, jolla on läheinen asiallinen yhteys lepäämään jätetyn ehdotuksen kanssa. Samalla kuin myönnän, että tässä asiassa tietenkin voidaan esittää eriäviä mielipiteitä, minun edelleenkin täytyy olla sitä mieltä, että minä puolestani ainakaan en voisi nyt noudatettua menettelyä väittää perustuslain kanssa ristiriitaiseksi, vaikka asiallisesti, niin kuin sanoin, voidaankin vakavia muistutuksia sitä vastaan esittää.

Ed. Ampuja: Se maltillisuus ja luottavaisuus mitä vasemmisto on tätä hallitusmuotoa käsiteltäessä osoittanut, tulee mielestäni väärinkäytettyä, kun oikeistolle annetaan tilaisuus korjata muka erehdyksensä äänestämällä viikon kuluttua samanlaisen hallitusmuodon puolesta, minkä se viikko sitten hylkäsi. Minusta vasemmisto käyttäisi asemansa oikein, jos tekisi toisenlaisen hallitusmuodon huomioon ottamalla ne muutosehdotukset, mitä oli esitetty sosialidemokraattien vastalauseessa silloin, kun edellistä hallitusmuotoesitystä käsiteltiin. Tällä tavalla saataisiin aikaan hyvä hallitusmuoto ja senvuoksi kun oikeisto tahtoo käyttää valtaansa äänestämällä yli, voimme lähteä myös asiallisilla perusteilla vaa-leihin ja voimme olla myös varmat, että saamme muutaman kuukauden kuluttua kelvollisen hallitusmuodon. Kun asia menee suureen valiokuntaan, toivoisin että siellä otetaan nämä näkökohdat huomioon ja tehdään hallitusmuotoon nämä muutokset.

Ed. Laherma: Minusta on myöskin perustuslakivaliokunnan nyt tekemä ehdotus aivan liiallinen armonosoitus oikeistolle. Se ei ole mitenkään sitä ansainnut. Minunu käsittääkseni olisi tehtävä juuri niinkuin ed. Ampuja tässä mainitsi, sitä suuremmalla syyllä, koska minusta ei näytä olevan toiveita saada tätäkään asiaa nyt parempaan ratkaisuun kuin edelliselläkään keralla. Jollei tule esteitä oikeistosta, voi tulla vasemmistosta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Estlander, ed. Hornborgin kannattamana ehdottanut, että eduskunta, lausuen että perustuslakivaliokunnalla ei ole ollut aihetta ottaa hallitusmuotokysymystä uudelleen käsitelläkseen eikä antaa siitä uutta mietintöä, tahtoi päätätä, ettei mietintö anna aihetta mihinkään toimenpiteeseen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Tehdyn ehdotuksen johdosta lausuu

Puhemies: Koska perustuslakivaliokunnan menettely ryhtyessään käsittelemään esillä olevaa eduskuntaesitystä mielestäni on sopuisuudessa valtiopäiväjärjestyksen säännöksiä kanssa, senvuoksi ja koska valtiopäiväjärjestyksen 57 §:n mukaan, jos valiokunnan mietintö koskee lainsäätämiskysymystä, joka on nostettu eduskuntaesi-

tyksen kautta, asia on eduskunnan täysi-istunnossa otettava kolmen eri käsittelyn alaiseksi, katson ed. Estlanderin ehdotuksen olevan ristiriidassa valtiopäiväjärjestyksen säännöksiä kanssa, enkä niin ollen voi asettaa sitä äänestyksen alaiseksi.

Ed. Estlander: Jag vill endast konstatera att icke heller talmannen anfört något juridiskt skäl, varför förslaget icke bör komma under omröstning. Men det är naturligt att jag icke i denna sak önskar, på sätt 69 § L. O. kunde giva vid handen, vädja till grundlagsutskottet.

Ed. af Forselles: Sedan det nu genom talmannens diktamen förefaller säkert, att det föreliggande betänkandet skall av lantdagen upptagas till behandling, ber jag få fästa uppmärksamheten vid, att i grundlagsutskottet vilar ett annat lagförslag, avgivet av herr Ryömä, som även behandlar frågan angående regeringsform för Finland. Jag vill med detta yttrande fästa stora utskottets uppmärksamhet därpå, huruvida icke någon formell åtgärd med avseende å stora utskottets betänkande kunde vidtagas därhän att icke ett sådant tillstånd skulle kunna inträffa, att för tredje gången samma lagförslag skulle inkomma till lantdagen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asian ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia menee valtiopäiväjärjestyksen 57 §:n mukaan suureen valiokuntaan.

Seuraava täysi-istunto on huomenna kello 5 i. p.

Ed. Mantere: Pyytäisin ilmoittaa, että suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 9 aamulla.

Täysi-istunto päättyy kello 11 i. p.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Eino J. Ahla.